

Laura Terho, lakimies
Meri Paavola, neuvotteleva virkamies
Ismo Tuominen, hallitusneuvos

9.5.2016

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Vastinepyyntönne 3.5.2016

VASTINE: HE 15/2016 VP JA HE 58/2016 VP

STM esittää vastineenaan seuraavaa liittyen lausuntoihin, jotka sosiaali- ja terveysvaliokunta on saanut hallituksen esityksestä tupakkalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 15/2016 vp) sekä hallituksen esityksestä eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 15/2016 vp) täydentämisestä (HE 58/2016 vp). Pykälän otsikon jälkeen suluissa on mainittu tahot, jotka ovat esittäneet muutoksia kyseiseen pykälään. Osaan pykälistä STM:llä on omia, pääosin teknisiä muutosehdotuksia.

Lausunnonantajien kannanotot on esitetty lyhyesti kunkin pykälän kohdalla. STM:n kommentit ja omat muutosehdotukset on esitetty kursivoituna.

1. Lakiehdotus Tupakkalaki

2 § Määritelmät (PeVL 17/2016 vp, oikeusministeriö, STM)

Perustuslakivaliokunta ja oikeusministeriö ovat tuoneet lausunnoissaan esiin, että asuntoyhteisön määritelmä pykälän 42 kohdassa on tulkinnanvarainen. On esimerkiksi epäselvää, kattaako määritelmän ilmaisu ”muu vuokratlokanta” omakotitalon, jossa on säännöllisesti vuokralaisia.

Yhteishallinnosta vuokratloissa annetun lain 2 §:ssä säädetty soveltamisala koskee vain arava- ja korkotukirahoitteisia vuokratloja. Tupakkalain määritelmän tulisi kattaa myös muu vastaava vuokratlokanta. Esimerkiksi yritykset voivat omistaa vuokratloja työntekijöidensä asumista varten. Määritelmän rajaaminen yhteisöjen omistamaan vuokratlokantaan poistaisi sen rajanvetokysymyksen, sovellettaisiinko lakia esimerkiksi yksityisen omakotitalotaloon, jossa on vuokralaisia. Tämän vuoksi pykälän 42 kohta ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

”42) *asuntoyhteisöllä* osakeyhtiötä, johon sovelletaan asunto-osakeyhtiölakia (1599/2009), asunto-osuuskuntaa, yhteishallinnosta vuokratloissa annetun lain (649/1990) 2 §:ssä tarkoitettua vuokratloa sekä muuta *yhteisöjen omistamaa vuokratlokantaa*.”

6 § Valviran tehtävät ja 8 § Kunnan tehtävät (oikeusministeriö)

Oikeusministeriö on lausunnossaan esittänyt valiokunnan harkittavaksi, että pykälissä täsmennettäisiin Valviran ja kuntien välistä toimivallan jakoa markkinoinnin valvonnassa.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Ehdotetun tupakkalain 99 §:stä ilmenee, että Valvira voisi kieltää markkinoinnin silloin, kun menettelyllä on merkitystä laajemmin kuin yhden kunnan alueella.

11 § Kielletyt lisäaineet ja ominaisuudet (Philip Morris Finland Oy)

Philip Morris on tuonut lausunnossaan esiin, että pykälän 1 momentin 2 ja 3 kohdassa on ylimääräiset ”olla omiaan” -ilmaisut, jotka tulisi poistaa, jotta esitysluonnos vastaisi direktiiviä.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. ”Olla omiaan” -ilmaisut ovat perusteltuja, koska Valviran on käytännössä mahdotonta tutkia esimerkiksi sitä, kuinka monen kuluttajan kohdalla tietty tupakkatuotteen lisäaine on luonut vaikutelman energiasta ja elinvoimasta. ”Olla omiaan” -ilmaisujen perusteella Valvira arvioisi sitä, millaisen mielikuvan tietty lisäaine tyypillisesti saa ihmisissä aikaan.

14 § Ainesosa-, päästö- ja paloturvallisuusilmoitukset (Philip Morris Finland Oy)

Philip Morris on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota siihen, että pykälän 3 momentissa viitataan 1 momentin 15 kohtaan vaikka siinä tulisi viitata 1–5 kohtaan.

Pykälän 3 momentissa on tapahtunut tekninen virhe, minkä vuoksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

”Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettujen luetteloiden ja muiden asiakirjojen rakenteesta sekä luetteloihin liitettävistä ainesosia koskevista selvityksistä, toksikologisista tiedoista ja muista tiedoista.”

24 § Nikotiininestettä koskevat vaatimukset (MaRa ry, Päivittäistavarakauppa ry, Vapers Finland ry)

Lausunnonantajat ovat katoneet, että nikotiininesteistä ei tulisi kieltää tunnusomaisia tuoksua ja makuja.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltäminen nikotiininesteistä on keskeinen osa hallituksen esitystä, ja se on perusteltu esityksen sivulla 62.

25 § Höyrystettäväksi tarkoitettua nikotiinitonta nestettä koskevat vaatimukset (Vapers Finland ry)

Vapers Finland on katsonut lausunnossaan, että höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä ei tulisi kieltää tunnusomaisia tuoksua ja makuja.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Hallituksen esityksen sivulla 62 esitetyt perustelut koskevat soveltuvien osien myös höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä.

26 § Ennakkoilmoitus sähkösavukkeista ja täyttösäiliöistä (Fimea)

Fimea on katsonut lausunnossaan, että STM:llä tulisi olla mahdollisuus antaa asetuksella tarkempia säännöksiä ennakkoilmoituksen mukaisten vaatimusten täyttymisestä.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Ennakkoilmoituksen mallista säädetään komission täytäntöönpanopäätöksessä 2015/2183, joka on suoraan sovellettava EU:n jäsenmaissa.

34 § Tupakkatuotteiden vähimmäispakkauskoko (Philip Morris Finland Oy, STM)

Philip Morris on tuonut lausunnossaan esiin, että pikkusikareille 1 momentissa ehdotettu vähimmäispakkauskoko ei perustu tupakkatuotedirektiiviin.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Voimassa olevan tupakkalain 7 §:n 1 momentin mukaan pikkusikarien vähimmäispakkauskoko on 10 kappaletta. Säännös on tullut voimaan vuonna 2009, ja kyseinen sääntely on aikanaan ilmoitettu komissiolle direktiivin 98/34/EY mukaisesti.

Pykälään olisi kuitenkin syytä tehdä tekninen lisäys. Tupakkatuotedirektiivin 9 artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan mukaan saranoidulla läppäkannella varustetun kovan savukerasian, jota avatessa rasian sivupinnat jakautuvat kahdella, sivupintojen korkeuden on oltava vähintään 16 millimetriä. Tästä säädetäisiin asetuksella, mihin ei ehdotetussa tupakkalaissa ole riittävää asetuksenantovaltuutusta. Tämän vuoksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti seuraavasti:

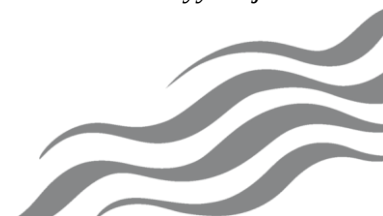
”Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan EU:n lainsäädännön täytäntöön panemiseksi säätää tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen vähimmäismittoja.”

51 § Savuttoman tupakkatuotteen myyntikielto (Philip Morris Finland Oy, SBL ry)

Lausunnonantajat ovat katsoleet, että uusien savuttomien tupakkatuotteiden (ns. heat-not-burn) myyntiä ei tulisi kieltää.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Savuttomien tupakkatuotteiden myynnin kieltäminen keskeinen osa hallituksen esitystä, ja se on perusteltu esityksen sivulla 59. Ei ole perusteita sille, miksi lausunnonantajien tarkoittamia uusia savuttomia tupakkatuotteita, joita ei edes vielä ole Suomen markkinoilla, tulisi kohdella eri tavalla kuin muita savuttomia tupakkatuotteita.

Ehdotus kaikkien savuttomien tupakkatuotteiden myynnin kieltämiseksi on notifioitu komissiolle tupakkatuotedirektiivin 24 artiklan 3 kohdan nojalla ensimmäisen kerran 20.8.2015. Komission kehotuksesta kyseinen notifiointi on peruttu ja asia on notifioitu uudestaan 19.2.2016. Komissiolla on kyseisestä päivämäärästä kuusi kuukautta aikaa hyväksyä tai hylätä ehdotus. Ennakoarviosta poiketen komissio ei ole vielä tehnyt asiassa päätöstä. STM:n näkemyksen mukaan asiassa ei kuitenkaan ole tarpeen odottaa komission ratkaisua, sillä ehdotetun tupakkalain 124 §:n mukaan muita savuttomia tupakkatuotteita kuin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa saisi 51 §:n estämättä myydä ja

muutoin luovuttaa vähintään 20 päivään toukokuuta 2017, jos tuotetta on myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2016. Jos komissio päätyisi hylkäämään ehdotuksen savuttomien tupakkatuotteiden myynnin kieltämiseksi, hallitus ehtisi antaa tupakkalakia koskevan muutosesityksen ennen siirtymäajan päättymistä.

58 § Etämyynnin kieltö (Philip Morris Finland Oy, Vapers Finland ry)

Philip Morris on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota siihen, että ehdotettu etämyynnin kieltö on laajempi kuin tupakkatuotedirektiivi edellyttäisi. Vapers Finland puolestaan on katsonut, ettei sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden etämyyntiä tulisi kieltää.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Etämyynnin kieltäminen on keskeinen osa hallituksen esitystä, ja se on perusteltu esityksen sivuilla 56 ja 61.

63 § Savuttoman tupakkatuotteen maahantuontikieltö (Allergia- ja Astmaliitto ry, EHYT ry, Suomen Ash r.y., Syöpäjärjestöt)

Syöpäjärjestöt on esittänyt pykälää muutettavaksi niin, että siinä sallittaisiin tuoda maahan matkustajatuontina nuuskaa 500 grammaa ja että maahan tuotavassa nuuskassa ei saisi olla tunnusomaisia makuja. Lisäksi Allergia- ja astmaliitto, EHYT, Suomen Ash ja Syöpäjärjestöt ovat esittäneet pykälää muutettavaksi niin, että siinä rajoitettaisiin nuuskan maahantuontia tuotteen nikotiinipitoisuuden perusteella.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Nykyisin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa (nuuskaa) saa tuoda maahan matkustajatuontina enintään 30 kappaletta enintään 50 gramman rasioita, eli yhteensä enintään 1 500 grammaa. Esityksen mukaan savuttomia tupakkatuotteita (mukaan lukien nuuskaa) saisi tuoda yhteensä 1 000 grammaa vuorokaudessa. Maahantuontia koskeva sääntely laajenisi siis koskemaan nuuskan lisäksi muitakin savuttomia tupakkatuotteita.

Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että pussinuuskaa saisi tuoda maahan kerralla hieman enemmän kuin nykyisin. Tämä johtuu siitä, että pussinuuskaa myydään tyypillisesti enintään 25 gramman rasioissa (30 x 25 grammaa on 750 grammaa). Toisaalta irtonuuskaa, jota myydään yleensä suuremmissa rasioissa, saisi tuoda maahan saman verran tai hieman vähemmän kuin tällä hetkellä. Lisäksi tuontia koskisi esityksen mukaan vuorokausiraja, kun tällä hetkellä nuuskaa saa tuoda maahan useita kertoja vuorokaudessa.

Matkustajatuontin rajoittaminen tuotteen maun perusteella olisi hankalaa valvonnan kannalta. Lisäksi myöskään savukkeiden ja kääretupakan maahantuontia ei ole esitetty rajoitettavaksi tällä perusteella. Tiedossa on, että Ruotsissa myydään ”supernuuskaa”, jonka nikotiinipitoisuus on hyvin korkea ja jonka matkustajatuontin kieltäminen voisi olla terveystaloudellisesti perusteltua. Maahantuontin rajoittaminen nikotiinipitoisuuden perusteella vaatisi kuitenkin perusteellisempaa selvittämistä esimerkiksi sen osalta, mikä nikotiinipitoisuuden rajaksi tulisi asettaa. Myös tällaisen rajoituksen noudattamisen valvominen voisi kuitenkin olla hankalaa.

64 § Eräiden nikotiinia sisältävien nesteiden maahantuontikielto (Allergia- ja Astmaliitto ry, Suomen Ash r.y., Syöpäjärjestöt)

Lausunnonantajat ovat katsoneet, että matkustajatuontina maahan tuotavan nesteen nikotiinipitoisuudelle tulisi säätää yläraja.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. EU:n alueella sellaiset nesteet, joissa on nikotiinia enemmän kuin 20 milligrammaa millilitrassa, saavat tupakkatuotedirektiivin täytäntöönpanon myötä olla myynnissä vain lääkkeinä. Sellaisen tuotteen, jolla on EU:n toimielimen tai Fimean myöntämä lääkelupa, maahantuontiin soveltuisi lääkelainsäädäntö. Sen sijaan sellaisten tuotteiden, joilla on ainoastaan jonkin toisen EU:n jäsenmaan myöntämä lääkelupa, maahantuonti määräytyisi ehdotetun tupakkalain 64 §:n 2 momentin mukaan. Säännös koskisi siis sellaisia tuotteita, jotka voivat olla myynnissä toisen EU-maan markkinoilla ainoastaan lääkkeinä. Tuotteiden lääkestatuksen vuoksi ei olisi perusteltua säätää enimmäisrajaa maahantuotavan nesteen nikotiinipitoisuudelle. Lisäksi rajoituksen noudattamisen valvominen olisi hankalaa.

65 § Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita (Tulli, Vapers Finland ry)

Tulli on ehdottanut harkittavaksi, että kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita ulotettaisiin koskemaan myös yksityishenkilöiltä hankittuja ja vastaanotettuja tuotteita. Vapers Finland ry on katsonut, että säännöksen ei tulisi koskea sähkösavukkeita ja nikotiininesteitä.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Ehdotettu kielto on perusteltu esityksen sivulla 108. Kiellon tarkoituksena ei ole estää lahjalähetyksiä esimerkiksi perheenjäseneltä toiselle.

66 § Matkustajatuonnin aikarajat (Tulli, Tupakkateollisuusliitto ry, Vapers Finland ry)

Tulli ja Tupakkateollisuusliitto ry ovat katsoneet, että ehdotetun aikarajan sijaan maahantuonnin määrällisiä rajoja tulisi laskea. Vapers Finland ry on katsonut, että säännöksen ei tulisi koskea sähkösavukkeita ja nikotiininesteitä.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Ehdotettu kielto on perusteltu esityksen sivulla 60. Kiellon noudattamista valvottaisiin muun valvonnan yhteydessä vastaavalla tavalla kuin alkoholin tuontia. Ilmeisesti on kuitenkin niin, että savukkeiden tuontirajan laskeminen 200 savukkeesta 40 savukkeeseen olisi valvonnan kannalta helpompi keino ehkäistä savukkeiden laitonta maahantuontia kuin ehdotettu maahantuonnin aikaraja.

67 § Matkustajatuonnin määrälliset rajat (Allergia- ja Astmaliitto ry, Tulli, Suomen Ash r.y., Syöpäjärjestöt, THL, Tupakkateollisuusliitto ry, Vapers Finland ry)

Allergia- ja astmaliitto, Tulli, Suomen Ash, Syöpäjärjestöt, THL ja Tupakkateollisuusliitto ovat katsoneet, että savukkeiden matkustajatuonnin määrällinen raja tulisi pykälän 1 momentin 1 kohdassa laskea 200 savukkeesta 40 savukkeeseen.

Vapers Finland on katsonut, että 1 momentin 2 kohdassa nikotiininesteiden matkustajatuonnille ehdotettu 10 millilitran raja tulisi poistaa.

Tulli on huomauttanut pykälän 2 momentin osalta, että säännöstä on syytä tarkentaa, jos siinä tarkoitetaan ”omalla käytöllä” jotakin muuta kuin valmisteve-rotuslaissa tarkoitetaan.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Savukkeiden matkustajatuonnin määrällisen rajan laskeminen olisi terveystaloudellisesti perusteltua. Käytännössä muutos kuitenkin edellyttäisi vastaavaa muutosta valmisteverotuslain 85 §:ään, jonka mukaan matkustajatuontina saa tuoda verotta EU:n ulkopuolelta enintään 200 savuketta. Verotuksellisesti Ahvenanmaalla on kolmannen maan asema, joten tuontiraja koskisi myös Ahvenanmaalta tapahtuvaa tuontia.

Ehdotettu nikotiininesteiden maahantuontiraja on perusteltu esityksen sivuilla 109–110.

Pykälän 2 momentin osalta valiokunnan mietintöön ehdotetaan harkittavaksi mainintaa siitä, että ”omaa käyttöä” olisi tupakkalakia sovellettaessa tulkittava samalla tavalla kuin valmisteverotuslaissa on tarkoitettu. Valmisteverotuslain 72 §:n yksityiskohtaisten perustelujen (HE 263/2009 vp s. 45) mukaan omalla käytöllä tarkoitettaisiin paitsi yksityishenkilön henkilökohtaista käyttöä, myös hänen perheensä käyttöä tai lahjaa.

68 § Markkinointikielto (Vapers Finland ry)

Vapers Finland on katsonut, että markkinointikiellon ei tulisi koskea sähkösavukkeita ja nikotiininesteitä.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Kysymys on riippuvuutta aiheuttavasta tuotteesta, joka on myrkyllinen ja jonka käyttöön näyttäisi liittyvän muitakin terveyshaittoja. On selvää, että markkinoinnin salliminen lisäisi tuotteiden houkuttelevuutta lasten ja nuorten näkökulmasta.

70 § Hintahyvityksen kieltö (MaRa ry, Päivittäistavarakauppa ry)

Päivittäistavarakauppa ry on katsonut, että ehdotetusta hintahyvityksen kiellosta tulisi luopua. MaRa ry:n mukaan kiellon voimaantulolle tulisi säätää siirtymäaika.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Ehdotettu hintahyvityksen kieltö on perusteltu esityksen sivulla 112. Asian eduskuntakäsittelyssä on kuitenkin käynyt ilmi, että kaupat tarvitsisivat lisää aikaa tehdäksään ehdotetun kiellon edellyttämät muutokset tietojärjestelmiinsä. Tämän vuoksi olisi perusteltua, että pykälää sovellettaisiin vasta vuoden 2017 alusta, ks. 120 §:ään ehdotettu muutos.

71 § Esilläpitokieltö (MaRa ry, Päivittäistavarakauppa ry, SBL ry, Vapers Finland ry)

Pykälän 1 momentin osalta Päivittäistavarakauppa ry ja SBL ry ovat katsoneet, ettei energianuuskan esilläpitoa tulisi kieltää. Vapers Finland ry on puolestaan katsonut, ettei sähkösavukkeiden ja nikotiininesteiden esilläpitoa tulisi kieltää.

Pykälän 3 momentin osalta MaRa ry on katsonut, että esilläpitokiellon poikkeuksesta kansainvälisessä meriliikenteessä olevien alusten osalta tulisi luopua. Lisäksi MaRa ry:n mielestä ehdotetuille esilläpitokiellon laajennuksille tulisi säätää siirtymäaika.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Esilläpitokiellon laajennuksia on perusteltu esityksen sivuilla 48 ja 61. Ei olisi perusteltua luopua pykälän 3 momentissa tarkoitettua poikkeuksesta, koska on tärkeää, että laivojen kilpailuedellytykset ovat yhtäläiset riippumatta siitä, minkä lipun alle laiva on rekisteröity. Ehdotettuja esilläpitokiellon laajennuksia koskisi 120 §:n 8 momentin mukaan siirtymäaika.

73 § Tupakointikieltojen soveltaminen (Vapers Finland ry)

Vapers Finland ry on katsonut, ettei tupakointikieltoja tulisi soveltaa sähkösavukkeen käyttämiseen.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Kuten esityksen sivulla 50 on kuvattu, tutkimusten mukaan sähkösavukkeen käyttäminen heikentää sisäilman laatua ja voi aiheuttaa oireita niille, jotka altistuvat käytöstä muodostuvalle höyrylle.

74 § Yleiset tupakointikiellot (KOVA ry, Suomen Kuntaliitto ry, Oaj ry, Talentia ry, Valvira)

KOVA ry on katsonut, että pykälässä tulisi kieltää tupakointi kodissa sekä muussa sisätilassa, joka on yksinomaan saman perheen jäsenten ja muiden samassa taloudessa asuvien käytössä.

Oaj ry ja Talentia ry ovat katsoneet täydentävässä hallituksen esityksessä pykälän 2 momenttiin ehdotetun tupakointikiellon osalta, että tupakoinnin tulisi olla kiellettyä myös silloin, kun kulkuneuvossa oleskelee 15–17-vuotias. Lisäksi tupakointikiellon tulisi Oaj ry:n mukaan koskea myös sellaisia kulkuneuvojen asuintiloja, joista tupakansavu pääsee kulkeutumaan auton sisätiloihin. Kuntaliitto ja Valvira ovat katsoneet, että tupakointikiellon noudattamisen valvontaa ei tulisi säätää kunnan tehtäväksi. Valviran mielestä kiellon rikkomisen tulisi olla hallinnollisesti sanktioitua, ja Kuntaliiton mielestä kiellon rikkomisesta tulisi rangaista rikesakolla.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa niin, että pykälässä säädettäisiin asuntoja koskevasta ehdottomasta tupakointikiellosta. Tällainen kieltorajoitaksi luultavasti liikaa henkilön itsemääräämisoikeutta ja yksityiselämän suojaa.

Pykälän 2 momentissa ehdotettua tupakointikieltoa ei ole syytä muuttaa niin, että kieltorajoitus olisi voimassa myös silloin, kun kyydissä on 15–17-vuotias. Tupakointikiellon rajaaminen niin, että kiellolla suojataan vain alle 15-vuotiaita lapsia, on ollut tärkeää esityksen perustuslainmukaisuuden kannalta. Sama koskee asuintilojen rajaamista tupakointikiellon ulkopuolelle.

Täydentävän hallituksen esityksen sivulla 4 on perusteltu, miksi tupakointikiellon rikkomista ei ole ehdotettu rangaistavaksi ja miksi kiellon noudattaminen kuuluisi kunnan valvottavaksi.

75 § Poikkeukset yleisistä tupakointikielloista (MaRa ry)

MaRa ry on katsonut, että kansainvälisessä meriliikenteessä olevien alusten ravintoloille ei tulisi myöntää poikkeusta tupakointikiellosta.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Ehdotettu säännös vastaa nykyisen tupakkalain 13 §:n 3 momenttia. On tärkeää, että laivojen kilpailuedellytykset ovat yhtäläiset riippumatta siitä, minkä maan lipun alle laiva on rekisteröity.

77 § Ravitsemisliikkeen tupakointitila (MaRa ry)

MaRa ry on katsonut, että pykälän 1 momentissa ei tulisi kieltää juoman tarjoilemista ja nauttimista.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Ehdotettu muutos tarkoittaisi käytännössä paluuta aiempaan tilanteeseen eli siihen, että osassa ravintoloita tupakointi olisi kiellettyä ja osassa sallittua.

78 § Asuntoyhteisön tupakointikiellot (oikeusministeriö, Kiinteistöliitto ry)

Kiinteistöliitto on katsonut, että tupakoinnin tulisi olla suoraan lain nojalla kiellettyä pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa asuntoyhteisön yhteisissä ulkotiloissa. Lisäksi oikeusministeriö on huomauttanut, että 2 momentissa oleva omistamista koskeva edellytys näyttäisi johtavan siihen, ettei esimerkiksi vuokratontilla oleva Hitas-asunto-osakeyhtiö voisi kieltää tupakointia säännöksessä tarkoitetuilla alueilla.

On riittävää, että tupakointikiellosta päättäminen asuntoyhteisön yhteisissä ulkotiloissa pysyy nykyiseen tapaan asuntoyhteisön harkinnassa. Säännöksen tarkoituksena on tehdä ero yhtäältä asuntoyhteisön hallitsemien, yhteisten ulkotilojen ja toisaalta huoneistojen haltijoiden hallitsemien ulkotilojen välillä. Tässä yhteydessä kysymys ulkotilojen omistuksesta ei ole ratkaiseva. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

”Asuntoyhteisö saa kieltää tupakoinnin asuntoyhteisön (poist.) hallitsemissa yhteisissä ulkotiloissa rakennuksen sisäänkäyntien ja ilmanottoaukkojen läheisyydessä, lasten leikkialueella ja yhteisillä parvekkeilla.”

79 § Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön (PeVL 17/2016 vp, Allergia- ja Astmaliitto ry, Isännöintiliitto ry, Kiinteistöliitto ry, oikeusministeriö, Suomen Asunto-osakkeenomistajat r.y., Vuokralaiset VKL ry, STM)

Pykälän 1 momentin osalta perustuslakivaliokunta on esittänyt sosiaali- ja terveysvaliokunnan harkittavaksi, tulisiko tupakkalakiin lisätä informatiivinen viittaussäännös niihin asunto-osakeyhtiölain säännöksiin, jotka ovat asian kannalta merkityksellisiä. Oikeusministeriö ja Kiinteistöliitto ovat kiinnittäneet huomiota samaan asiaan.

Pykälän 2 momentin osalta perustuslakivaliokunta on katsonut, että tupakointikiellon määrittämiselle tulee lisätä edellytykset, jotka liittyvät tupakansavun kulkeutumisen haitallisiin vaikutuksiin toisille ja tämän aiheuttaman asumishaitan merkittävyyteen ja olennaisuuteen. Oikeusministeriö on kiinnittänyt huomiota samaan asiaan. Lisäksi oikeusministeriö ja Kiinteistöliitto ovat katsoneet, että käsite ”asuinhuoneiston asuintila” on tulkinnanvarainen.

Pykälän 3 momentin osalta perustuslakivaliokunta on pitänyt perusteltuna tupakointikiellon peruuttamista koskevan sääntelyn täydentämistä niin, että asuntoyhteisön on haettava tupakointikiellon peruuttamista, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Oikeusministeriö on esittänyt harkittavaksi, että huoneiston haltijalle säädettäisiin oikeus tupakointikiellon peruuttamista koskevan hakemuksen tekemiseen.

Pykälän 1 momenttiin ei ole syytä ottaa viittausta asunto-osakeyhtiölain säännöksiin. Asuntoyhteisöjen päätöksentekojärjestys, oikeus tai velvollisuus rakenteellisten korjausten tekemiseen ja tällaisten korjausten kustannusvastuu määräytyisivät kussakin asuntoyhteisössä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Käsiteltävänä olevassa tupakkalakiesityksessä ei esitetä muutoksia esimerkiksi siihen, mitä asunto-osakeyhtiölaissa säädetään yhtiökokouksessa tai hallituksessa käsiteltävistä asioista. Vastaavasti käsiteltävänä olevassa lakiesityksessä ei puututa esimerkiksi niihin taloyhtiön ja osakkaan vastuunjakosäännöksiin ja mahdollisiin yhtiöjärjestyksen määräyksiin, joiden perusteella määräytyy se, kumpi osapuoli korjaa mahdolliset rakenteiden virheellisyydet ja vastaa näistä kustannuksista. Esimerkiksi jos asuintilasta toiseen kulkeutuu tupakansavua talon kantavien rakenteiden läpi, näiden rakenteiden kunnossapitovastuu kuuluu ilmeisesti poikkeuksetta taloyhtiölle eikä osakkaalle. Näin ollen taloyhtiön tulisi ennen tupakointikieltohakemuksen tekemistä selvittää, voidaanko rakenteet kohtuullisin kustannuksin korjata.

Esityksen mukaan tupakkalaissa ei edellytettäisi konkreettisen tupakoinnin ja siitä aiheutuvien erilaisten haittojen tutkimista jokaisessa tilassa erilaisissa olosuhteissa. Tupakansavu itsessään on syöpää aiheuttava aine. Kriteeri, voiko tupakansavu kulkeutua tilasta toiseen, ei perustuslakivaliokunnan huomautuksen mukaan kuitenkaan mitenkään erottele esimerkiksi satunnaista ja vähäistä savun kulkeutumista. Tämä voitaisiin korjata lisäämällä esitykseen kaksi edellytystä: täysin abstrakti savun kulkeutumisen todennäköisyys ei riittäisi, sillä poikkeuksellista kulkeutumista ei tulisi ottaa huomioon. Vaikka tupakansavu voi tietyllä tuulella kulkeutua jopa kymmenien metrien päähän, tupakointikieltoa ei automaattisesti tulisi määrätä kaikkiin tämän säteen sisäpuolella oleviin tiloihin.

Toisaalta on arkikokemuksen mukaan selvää, että vierekkäisten ja päällekkäisten parvekkeiden välillä savua yleensä kulkeutuu tilasta toiseen. Lisäksi savun leviämisen tulisi objektiivisin kriteerein arvioiden estää tai kohtuuttomasti vaikeuttaa tilan käyttämistä sen varsinaiseen tarkoitukseen. Käytännössä tupakansavun kulkeutuminen toisen asukkaan parvekkeelle tai huoneiston sisätiloihin vähintäänkin vaikeuttaa ja häiritsee kohtuuttomasti kyseisen tilan käyttöä virkistytymiseen ja asumiseen. Savun kulkeutuminen saattaa jopa estää kokonaan esimerkiksi pienen lapsen nukuttamisen parvekkeella. Toisaalta esimer-

kiksi millainen tahansa savun kulkeutuminen toisen asukkaan oleskelutilan mi-
hin tahansa osaan ei välttämättä täyttäisi tätä kriteeriä.

*Perustuslakivaliokunta piti myös perusteltuna asunnon haltijan perusoikeuksi-
en kannalta, että asuinyhteisön olisi haettava tupakointikiellon peruuttamista,
jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Muuttu-
neiden olosuhteiden arviointi on aina tulkinnanvaraista ja asuntoyhteisön vel-
voittaminen hakemaan kiellon peruutusta omaa tahtoaan vastaan edellyttäisi
ilmeisesti monimutkaista sääntelyä. Esitykseen voitaisiin joka tapauksessa lisä-
tää säännös, jonka mukaan asiavaluus siirtyisi poikkeuksellisesti asunnon haltijalle,
jos olosuhteet olisivat muuttuneet olennaisesti ja asuntoyhteisö kieltäytyi-
si hakemasta kiellon peruttamista.*

*Käsite ”asuinhuoneiston asuintila” on otettu säännöksessä käyttöön, koska
”sisätila” voi lakiesityksen 2 §:n 39 kohdan mukaisesti olla esimerkiksi yhden
avoimen tasopinnan sisältävä parveke tai terassi. ”Asuintilaa” koskevan tupa-
kointikiellon määrittämisen kvalifioinnin tarkoitus on varmistaa, että tupakoin-
tikielto määrättäisiin varsinaisiin asuintiloihin vain poikkeuksellisesti. Sen si-
jaan parvekkeita ja terasseja, jotka voivat olla tupakkalain tarkoittamia ”sisä-
tiloja”, kvalifiointi ei koskisi.*

*Asunto-osakeyhtiölaissa ja asuinhuoneistojen vuokrauksesta annetussa laissa
voi silti olla muutostarpeita, joita voi olla tarpeen valmistella erikseen. Muu-
tostarpeet voivat liittyä erityisesti siihen, voiko taloyhtiö ja/tai vuokranantaja
itse jollain tavoin reagoida toistuvaan tupakointikiellon rikkomiseen.*

*Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan hakemuksessa tarkoitettujen tilojen
haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä. Saman pykälän 3 momen-
tin mukaan tarkempia säännöksiä tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koske-
van hakemuksen tekemisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Ilmei-
sesti 3 momentti valtuuttaisi säätämään asetuksella myös siitä, miten kuulemi-
nen on toteutettava, mutta varmuuden vuoksi 3 momenttia olisi hyvä tältä osin
täsmentää.*

*Edellä mainituista syistä pykälän 2 ja 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi
seuraavasti:*

*”Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin,
jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi **muutoin kuin
poikkeuksellisesti** kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huone-
istoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin
ja savun leviäminen estäisi tai kohtuuttomasti vaikeuttaisi tämän tilan käyttöä
varsinaiseen tarkoitukseensa. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneis-
ton asuintilaan vain, jos savun kulkeutuminen ei ole mahdollista rakenteiden
korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on
ennen kiellon määrittämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen
omilla toimenpiteillään. Asuinhuoneiston asuintilaa koskeva tupakointikielto ei
koske sähkösavukkeen käyttämistä.*

*Kunnan on peruutettava määräämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hake-
muksista, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita.
Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö*

ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista. Tarkempia säännöksiä tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koskevan hakemuksen tekemisestä ja asuntoyhteisön toimittaman kuulemisen kirjaamisesta hakemukseen voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.”

86 § Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus (Helsingin kaupungin ympäristökeskus)

Helsingin kaupungin ympäristökeskus on kiinnittänyt huomiota siihen, että ehdotetussa 86 §:ssä ei mahdollisteta tarkastuksen tekemistä asunnossa sen selvittämiseksi, onko savun kulkeutuminen 79 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla mahdollista kohtuudella ehkäistä rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella.

Asumiseen liittyviä tupakointikieltoja on tähän asti määrätty terveydensuojelulain nojalla. Asunnoissa tupakointiin liittyviä tarkastuksia on tehty ja kieltojen rikkomisia on valvottu terveydensuojelulain 46 §:n mukaisesti. Vuonna 2014 säädetty pykälä on käsitelty perustuslakivaliokunnassa perusteellisesti (PeVL 30/2014 vp). Valiokunnan harkittavaksi ehdotetaan, että pykälän 2 momenttia muutettaisiin ja pykälään säädettäisiin uusi 3 momentti seuraavasti (jolloin esityksen mukaiset 3 ja 4 momentti siirtyisivät 4 ja 5 momentiksi):

”Edellä 1 momentissa tarkoitettua tarkastusta ei saa ulottaa pysyväisluonteeseen asumiseen tarkoitettuihin tiloihin, ellei se ole välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä 109 §:ssä tarkoitettua tupakan myyntirikosta tai 111 §:ssä tarkoitettua tupakan markkinointirikosta.

Asunnontarkastukseen, joka liittyy tämän lain 10 luvussa säädettyihin tupakointikieltoihin ja -rajoituksiin, sovelletaan terveydensuojelulain (763/1994) 46 §:ää.”

88 § Tietojen luovuttaminen (PeVL 17/2016 vp)

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että pykälässä ehdotettu tietojensaantioikeus on kytkettävä välttämättömyysvaatimukseen tai tietosisällöt on täsmennettävä laissa. Tällainen muutos on edellytyksenä sille, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksessä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella pykälää ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

”Salassapitosäännösten estämättä Valvira tai kunta saa luovuttaa toiselle valvontaviranomaiselle tämän lain noudattamista valvottaessa tai valvontaan liittyvää tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja liike- tai ammattisalaisuudesta, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseiselle viranomaiselle säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietoja saa luovuttaa myös EU:n lainsäädännön tai muun Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen edellyttämille ulkomaisille toimielimille ja tarkastajille kyseisen lainsäädännön tai sopimuksen niin edellyttäessä.”

91 § Tupakkalain valvontamaksut (oikeusministeriö, Elinkeinoelämän keskusliitto, MaRa ry, Päivittäistavarakauppa ry, SBL ry)

Elinkeinoelämän edustajat ovat katsoneet, että valvontamaksut tulisi säilyttää kustannusvastaavina. Oikeusministeriö on todennut, että kunnan harkintavalta veroa määrättäessä jäisi ehdotetussa sääntelyssä varsin avoimeksi, kun otetaan huomioon perustuslain vaatimus säätää laissa kunnallisen veron määräytymisen perusteista.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Valvontamaksun veroluonteisuutta on perusteltu esityksen sivuilla 50–51 ja 120. Perustuslakivaliokunta ei ole kiinnittänyt lausunnossaan huomiota siihen, että kunnan harkintavalta veroa määrättäessä jäisi liian avoimeksi.

93 § Kustannusten korvaaminen kunnalle (PeVL 17/2016 vp)

Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että kunnan tehtävien lakisääteisyys vaatimus sulkee pois sen mahdollisuuden, että kunnille voitaisiin antaa tai määritellä tehtäviä viranomaisen ohjauksella.

Ehdotetussa pykälässä (joka vastaa voimassa olevan tupakkalain 25 a §:n 4 momenttia) on kysymys siitä, että valtio korvaa kunnille kustannukset, jotka ovat aiheutuneet kunnille virka-apuna suoritetuista tehtävistä. Perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella pykälää ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

”Valtio korvaa kunnalle aiheutuneet kustannukset sellaisista kunnan virka-apuna suorittamista tupakkavalvonnan tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään Valviran tehtäviksi (poist.).”

94 § Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen (PeVL 17/2016 vp)

Perustuslakivaliokunta on pitänyt lausunnossaan tärkeänä, että internetiin sijoitettavasta henkilörekisteristä tietoja ei voida hakea erilaisina massahakuina, vaan esimerkiksi ainoastaan yksittäisinä hakuina.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

”Valvira asettaa 14 §:n 1 momentin 1–4 kohdan sekä 15, 18, 26 ja 29 §:n nojalla saadut tiedot liike- ja ammattisalaisuuksia lukuun ottamatta yleisön saatavilla olevalle verkkosivustolle, josta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuihin käyttäen hakuperusteena rekisteröidyn nimeä tai yritys- ja yhteisötunnusta.”

95 § Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri (PeVL 17/2016 vp)

Perustuslakivaliokunta on pitänyt lausunnossaan tärkeänä, että internetiin sijoitettavasta henkilörekisteristä tietoja ei voida hakea erilaisina massahakuina, vaan esimerkiksi ainoastaan yksittäisinä hakuina.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

”Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, luvanhaltijan ja ilmoituksen tekijän nimi, lupa- ja ilmoitusnumero ja yleiseen käyttöön tarkoitetut osoite- ja yhteystiedot voidaan saattaa rekisterissä sellaisinaan julkisiksi niin, että tietoja voidaan hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta tai lupa- tai ilmoitusnumeroa taikka myyntipaikan nimeä. Elinkeinonharjoittajaa koskevat tiedot säilytetään rekisterissä viisi vuotta myynnin lopettamisen tai vähittäismyyntiluvan peruuttamisen jälkeen.”

97 § Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen (PeVL 17/2016 vp, Syöpäjärjestöt)

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että pykälästä tulisi poistaa maininta vähittäismyyntiluvan peruuttamisen korvauksettomuudesta. Lisäksi Syöpäjärjestöt on katsonut, että pykälään tulisi lisätä laivanvarustajille velvollisuus huolehtia, ettei nuuskaa myydä laivoilta yli sallittua määrää.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella pykälän 1 momentin johdantokappaletta ja 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

”Kunta voi (poist.) peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta.”

ja

”Kunta voi (poist.) peruuttaa vähittäismyyntiluvan pysyvästi, jos vähittäismyyntiluvan haltija luvan määräaikaisesta peruuttamisesta huolimatta jatkaa tai uudistaa 1 momentissa tarkoitettua lainvastaista toimintaa eikä tekoa ole pidettävä vähäisenä.”

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa niin, että pykälään lisättäisiin laivanvarustajille velvollisuus huolehtia, ettei nuuskaa myydä laivoilta yli sallittua määrää. Matkustajatuonnin määrällisten rajojen noudattaminen on matkustajan itsensä vastuulla. Varustamoliitto on kuitenkin ilmoittanut, että jatkossa nuuskaostot merkitään maihinnousukortteihin.

108 § Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta (STM)

Ehdotettu 108 § on poikkeus pääsäännöstä, jonka mukaan muutoksenhaku keskeyttää viranomaisen päätöksen täytäntöönpanon. Säännös vastaa voimassa olevan tupakkalain 35 §:n 4 momenttia, ja sen tarkoituksena on ennen kaikkea turvata päätöksen nopea täytäntöönpano tapauksissa, joissa on rikottu lakia.

Kysymys ei kuitenkaan olisi laissa säädetyn kiellon rikkomisesta, jos joku tupakoisi parvekkeella tai muussa tilassa, johon kunta olisi määrännyt tupakointikiellon ehdotetun 79 §:n nojalla. Siksi valiokunnan harkittavaksi ehdotetaan, että 79 §:n nojalla määrätyt kiellot rajattaisiin 108 §:n soveltamisalan ulko-

puolelle. Tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi lisäämällä pykälään uusi 2 momentti seuraavasti:

”Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske 79 §:n nojalla määrättyä kieltoa.”

109 § Tupakan myyntirikos (Vapers Finland ry)

Vapers Finland ry on katsonut, että nikotiininesteiden myyntiä koskevien säännösten rikkomisesta tulisi seurata lievempi rangaistus kuin esityksessä on ehdotettu.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Rangaistussäännöstä on perusteltu esityksen sivulla 129. Toisin kuin Vapers Finland ry on lausunnossaan tuonut esiin, nikotiininesteiltä ei esityksessä vaadita täyttä turvallisuutta. Nikotiini on riippuvuutta aiheuttava ja myrkyllinen aine, eivätkä nikotiinia sisältävät nesteet voi siksi olla täysin turvallisia.

110 § Tupakan markkinointirikkomus (oikeusministeriö, Vapers Finland ry)

Oikeusministeriö on ehdottanut pykälään lakiteknistä muutosta. Lisäksi Vapers Finland ry on katsonut, että sähkösavukkeiden markkinoinnista tulisi säätää ehdotettua lievempi rangaistus.

Ei ole estettä sille, että rangaistussäännöstä muutetaan oikeusministeriön ehdottamalla tavalla. Hallituksen esitystä ei sen sijaan ole syytä muuttaa niin, että sähkösavukkeiden markkinoinnista säädettäisiin ehdotettua lievempi rangaistus, ks. perustelut edellä 109 §:n kohdalla.

111 § Tupakan markkinointirikos (oikeusministeriö, Vapers Finland ry)

Oikeusministeriö on ehdottanut pykälään lakiteknistä muutosta. Lisäksi Vapers Finland ry on katsonut, että sähkösavukkeiden markkinoinnista tulisi säätää ehdotettua lievempi rangaistus.

Ei ole estettä sille, että rangaistussäännöstä muutetaan oikeusministeriön ehdottamalla tavalla. Hallituksen esitystä ei sen sijaan ole syytä muuttaa niin, että sähkösavukkeiden markkinoinnista säädettäisiin ehdotettua lievempi rangaistus, ks. perustelut edellä 109 §:n kohdalla.

113 § Tupakointirikkomus (Kiinteistöliitto, Poliisihallitus, Vapers Finland ry)

Kiinteistöliitto on katsonut, että pykälän 1 momenttiin tulisi lisätä viittaus 78 §:ssä tarkoitettuihin tupakointikieltoihin. Poliisihallitus on tuonut esiin, että pykälässä tulisi käyttää ”järjestysmiehen” käsitteen sijaan ”järjestyksenvalvojan” käsitettä. Lisäksi Vapers Finland ry on katsonut, että sähkösavukkeiden käyttökieltoja koskevien säännösten rikkomisesta tulisi säätää ehdotettua lievempi rangaistus.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa niin, että asuntoyhteisön yhteisten ja yleisten sisätilojen tupakointikieltojen rikkominen olisi rangaistavaa. Ehdotettua tupakkalain 78 §:n 1 momentissa tarkoitettua tupakointikieltoa on noudatettu hyvin, vaikka tupakointi tällaisissa tiloissa on ollut kiellettyä vasta vuosi-

desta 2010. Jos kieltoa rikottaisiin, kunnan valvontaviranomainen voisi kieltää toiminnan ja määrätä kiellon tehosteeksi uhkasakon.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa myöskään niin, että sähkösavukkeiden käyttökieltoja koskevien säännösten rikkomisesta säädettäisiin ehdotettua lievempi rangaistus, ks. perustelut edellä 109 §:n kohdalla.

Poliisihallituksen ehdotuksen mukaisesti pykälää olisi kuitenkin perusteltua muuttaa seuraavasti:

”Joka tahallaan yleisen kulkuneuvon, sisätilan tai ulkoalueen haltijan tai hänen edustajansa taikka yleisen tilaisuuden järjestäjän tai siellä järjestyksenvalvojana toimivan taikka valvontaviranomaisen huomautuksesta huolimatta jatkaa tupakointia sisätilassa tai ulkoalueella, jossa tupakointi on 74 §:n mukaan kielletty, on tuomittava tupakointirikkomuksesta sakkoon.”

114 § Tupakansavulta suojaavien toimenpiteiden laiminlyönti (oikeusministeriö, Vapers Finland ry)

Oikeusministeriö on ehdottanut pykälään lakiteknistä muutosta. Lisäksi Vapers Finland ry on katsonut, että sähkösavukkeiden käyttökieltoja koskevien säännösten rikkomisesta tulisi säätää ehdotettua lievempi rangaistus.

Ei ole estettä sille, että pykälän 1 momentin 2 kohtaa muutetaan oikeusministeriön ehdottamalla tavalla. Hallituksen esitystä ei sen sijaan ole syytä muuttaa niin, että sähkösavukkeiden käyttökieltoja koskevien säännösten rikkomisesta säädettäisiin ehdotettua lievempi rangaistus.

115 § Viittaus rikoslakiin (oikeusministeriö)

Oikeusministeriö on ehdottanut pykälään lakiteknistä muutosta.

Ei ole estettä sille, että pykälää muutetaan oikeusministeriön ehdottamalla tavalla.

118 § Hallussapitokielto (Poliisihallitus)

Poliisihallitus on katsonut, että ehdotetun hallussapitokiellon rikkomisen tulisi olla rangaistavaa.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Hallussapitokiellon rikkomista ei esityksessä ehdoteta rangaistavaksi teoksi, eikä kiellon noudattamisen valvonta kuuluisi poliisille. Näistä syistä poliisille ei myöskään ehdoteta toimivaltaa ottaa tupakkatuotteet tai nikotiininesteet alaikäiseltä haltuunsa. Hallussapitokiellon rikkomisen mahdollista rangaistavuutta on mahdollisesti harkittava uudestaan, kun tupakkalain rangaistussäännökset tulevaisuudessa uudistetaan rikoslain kokonaisuudistuksessa omaksuttujen periaatteiden mukaisesti.

119 § Hävittäminen (Poliisihallitus)

Poliisihallitus on katsonut, että pykälään tulisi lisätä pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle oikeus todisteellisesti hävittää tai hävityttää tupakkatuotteet ja nikotiininesteet alle 18-vuotiaalta.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin, ks. perustelut edellä 118 §:n kohdalla.

120 § Voimaantulo (Elinkeinoelämän keskusliitto, Philip Morris Finland Oy, Päivittäistavarakauppa ry, STM)

Elinkeinoelämän keskusliitto ry on katsonut, että ehdotetun tupakkalain voimaantulolle tulisi säätää pidempi siirtymäaika. Philip Morris Finland Oy ja Päivittäistavarakauppa ry ovat katsoneet pykälän 4 momentin osalta, että savukkeet, joissa on mentolikapseli, tulisi kieltää vasta siirtymäajan jälkeen. MaRa ry:n mukaan hintahyvityksen kiellon voimaantulolle tulisi säätää siirtymäaika.

Ehdotetun tupakkalain on tärkeää tulla voimaan mahdollisimman pian. Lailla pannaan täytäntöön EU:n uusi tupakkatuotedirektiivi, jonka täytäntöönpanon määräpäivä on 20.5.2016. Laki ei ilmeisesti kuitenkaan ehdi tulla voimaan vielä 20.5.2016, minkä vuoksi osaan voimaantulo- ja siirtymäsäännöksistä ehdotetaan jäljempänä muutoksia. Osa voimaantulo- ja siirtymäsäännöksistä perustuu tupakkatuotedirektiiviin, eikä niistä ole mahdollista säätää kansallisesti toisin.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa siltä osin, että pykälän 4 momentin voimaantulosäännöstä sovellettaisiin myös sellaisiin savukkeisiin, joissa mentoli on pakattu kapseliin. Komission ohjeistuksen mukaan tupakkatuotedirektiivin 7 artiklan 14 kohdassa tarkoitettu siirtymäaika ei koske kapselisavukkeita.

Pykälän 5 momentin mukaan tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltä sovellettaisiin höyrystettäväksi tarkoitettuun nikotiinittomaan nesteeseen 20 päivästä marraskuuta 2017. Lisäksi pykälän 8 momentin mukaan esilläpitokieltoa sovellettaisiin muihin säännöksessä tarkoitettuihin tuotteisiin kuin tupakkatuotteisiin 20 päivästä marraskuuta 2016, jos tuotteessa ei ole tupakkatuotteen tavaramerkkiä. Tämä ei kuitenkaan koskisi nikotiininesteitä eikä sähkösavukkeita, jotka on täytetty valmiiksi nikotiininesteellä. Jotta kauppoille jäisi riittävästi aikaa tehdä ehdotettujen kieltojen edellyttämät muutokset, olisi perusteltua, että kieltoja sovellettaisiin esityksessä ehdotetusta poiketen vasta 1 päivästä tammikuuta 2017.

Hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyssä on käynyt ilmi, että kaupat tarvitsivat lisää aikaa tehdä 70 §:ssä ehdotetun hintahyvityksen kiellon edellyttämät muutokset tietojärjestelmiinsä. Tämän vuoksi olisi perusteltua, että 70 §:ää sovellettaisiin vasta 1 päivästä tammikuuta 2017. Eduskuntakäsittelyn aikana on käynyt lisäksi ilmi, että Valvira, Kuntaliitto ja Kiinteistöliitto toivoisivat enemmän aikaa 79 §:n (tupakointikiellon määrittäminen asuntoyhteisöön) voimaantulolle. Tupakkalain 120 §:ään ehdotetaan siksi lisättäväksi näitä asioita koskeva siirtymäsäännös seuraavasti (säännös voitaisiin ottaa esimerkiksi uudeksi 8 momentiksi, jolloin esityksen mukaiset 8 ja 9 momentti siirtyisivät 9 ja 10 momentiksi):

”Lain 70 ja 79 §:ää sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2017.”

121 § Ilmoituksia koskeva siirtymäsäännös (Philip Morris Finland Oy)

Philip Morris Finland Oy on katsonut, että siirtymäsäännös tulisi ulottaa koskemaan kaikkia uusia sähkösavukkeita ja uusia tupakkatuotteita 20. marraskuuta 2016 asti.

Hallituksen esitystä ei ole syytä muuttaa tältä osin. Ehdotettu siirtymäsäännös perustuu tupakkatuotedirektiivin 5 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan ja 20 artiklan 2 kohdan ensimmäiseen alakohtaan, eikä asiasta ole mahdollista säätää kansallisesti toisin.

122 § Vähittäismyyntipakkauksia koskevat siirtymäsäännökset (STM)

Pykälässä ehdotetut siirtymäajat perustuvat 4 momenttia lukuun ottamatta tupakkatuotedirektiivin 30 artiklaan. Ehdotettu tupakkalaki ei ilmeisesti ehdi tulla voimaan vielä 20.5.2016, minkä vuoksi pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

”Höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä, joiden vähittäismyyntipakkaukset eivät ole 38 §:n mukaisia, saa kyseisten säännösten estämättä myydä ja muutoin luovuttaa kuluttajille vuoden 2016 loppuun.”

123 § Vähittäis- ja tukkumyyntiä koskevat siirtymäsäännökset (STM)

Ehdotettu tupakkalaki ei ilmeisesti ehdi tulla voimaan vielä 20.5.2016, minkä vuoksi pykälää ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti:

”Tämän lain tullessa voimaan vanhan tupakkalain nojalla myönnetyt tupakkatuotteiden vähittäismyyntiluvat jäävät voimaan. Tällaisen luvan perusteella ei kuitenkaan saa vuoden 2016 jälkeen jatkaa sellaista toimintaa, johon tämän lain nojalla ei saa myöntää lupaa.

Lain 50 §:ssä tarkoitettua tukkumyyntiä saa jatkaa vuoden 2016 loppuun tekemättä mainitussa pykälässä säädettyä ilmoitusta, jos tukkumyynti on aloitettu ennen tämän lain voimaantuloa.”

124 § Savuttomia tupakkatuotteita koskeva siirtymäsäännös (STM)

Ehdotus savuttomien tupakkatuotteiden myynnin kieltämiseksi on notifioitu komissiolle 19.2.2016. Ennakkotiedoista poiketen komissio ei ole vielä tehnyt päätöstä ehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

*Pykälässä ehdotetaan, että siirtymäsäännös koskisi vain sellaisia savuttomia tupakkatuotteita, joita on myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2016. Siltä varalta, että komission päätös asiassa ei ehtisi valmistua ennen valiokunnan mietinnön valmistumista tai että komissio päätyisi hylkäämään ehdotuksen, säännöksen soveltamisalasta saat-taisi olla perusteltua poistaa raja-
aus tuotteista, jotka ovat olleet markkinoilla viimeistään tietyssä päivänä. Joka tapauksessa siirtymäsäännöksen soveltamis-ta ei ole perusteltua sitoa sellaisiin tuotteisiin, jotka ovat olleet markkinoilla 20.5.2016, koska ehdotettu tupakkalaki ei ilmeisesti ehdi tulla voimaan vielä silloin. Säännöstä ehdotetaan siis muutettavaksi seuraavasti:*

”Muita savuttomia tupakkatuotteita kuin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa saa 51 §:n estämättä myydä ja muutoin luovuttaa vähintään 20 päivään toukokuuta 2017 (poist).”

6. lakiehdotus

Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 6 §:n muuttamisesta (STM)

Ehdotetun lain nimestä puuttuu maininta lain luvusta. Lain nimi ehdotetaan tästä syystä muutettavaksi seuraavasti:

”Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 6 §:n muuttamisesta”.

